

Develop educational content of the 2018 experiential activity curriculum in setting up school education plans at primary schools

Vu Thi Lan Anh

Email: lananh.dhsphn@gmail.com

DOI: <https://doi.org/10.15625/2615-8957/12411010>

Hanoi National University of Education
136 Xuan Thuy street, Cau Giay district,
Hanoi, Vietnam

Received: 11/8/2024

Revised: 31/8/2024

Accepted: 15/10/2024

Published: 25/10/2024

Abstract: The 2018 General Education Curriculum clearly stated that schools must develop the school curriculum regularly, including the experiential activity curriculum. It is essential to evaluate and adjust the core oriented educational contents in the experiential curriculum to ensure the achievement of goals and requirements specified in the curriculum and be consistent with the local conditions, schools, and classes. The article mentions the development of educational content of the 2018 experiential activity curriculum at the primary education level in setting up school education plans with several key issues, including scientific basis, development process, and notes when implementing. In addition, the article shows specific illustrations to help teachers develop educational content more easily and conveniently, contributing to the effective implementation of the 2018 experiential activity curriculum.

Keywords: Curriculum development, educational content, experiential activity, pupils, primary school.

Phát triển nội dung giáo dục của Chương trình Hoạt động trải nghiệm 2018 cấp Tiểu học trong xây dựng kế hoạch giáo dục nhà trường

Vũ Thị Lan Anh

Email: lananh.dhsphn@gmail.com

DOI: <https://doi.org/10.15625/2615-8957/12411010>

Trường Đại học Sư phạm Hà Nội
136 Xuân Thủy, Cầu Giấy,
Hà Nội, Việt Nam

Nhận bài: 11/8/2024

Chỉnh sửa xong: 31/8/2024

Chấp nhận đăng: 15/10/2024

Xuất bản: 25/10/2024

Tóm tắt: Chương trình Giáo dục phổ thông 2018 chỉ rõ, các nhà trường phải thường xuyên thực hiện việc phát triển chương trình nhà trường, trong đó có phát triển Chương trình Hoạt động trải nghiệm 2018. Những nội dung giáo dục cốt lõi đã được định hướng trong Chương trình Hoạt động trải nghiệm 2018 rất cần được đánh giá, điều chỉnh sao cho vừa đảm bảo đạt được mục tiêu, yêu cầu cần đạt được quy định trong chương trình vừa phù hợp với điều kiện thực tiễn của địa phương, của trường, của lớp. Bài viết đề cập đến việc phát triển nội dung giáo dục của Chương trình Hoạt động trải nghiệm 2018 cấp Tiểu học trong xây dựng kế hoạch giáo dục nhà trường với các vấn đề chính như: Cơ sở khoa học, quy trình, những lưu ý khi thực hiện quy trình. Ngoài ra, những minh họa cụ thể cho quy trình sẽ giúp giáo viên tiểu học dễ dàng và thuận lợi hơn khi thực hiện phát triển nội dung giáo dục trong chương trình, góp phần thực hiện có kết quả Chương trình Hoạt động trải nghiệm 2018.

Từ khóa: Phát triển chương trình, nội dung giáo dục, hoạt động trải nghiệm, học sinh, Tiểu học.

1. Đặt vấn đề

Hoạt động giáo dục trong nhà trường theo Chương trình Giáo dục phổ thông 2018 có tên gọi Hoạt động trải nghiệm đối với cấp Tiểu học và Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp đối với cấp Trung học. Hoạt động trải nghiệm tạo cơ hội cho học sinh huy động tổng hợp kiến thức, kỹ năng của các môn học và lĩnh vực giáo dục khác nhau để trải nghiệm thực tiễn đời sống nhà trường, gia đình, xã hội, tham gia hoạt động hướng nghiệp và hoạt động phục vụ

cộng đồng [1]. Theo đặc thù, Hoạt động trải nghiệm được thiết kế đáp ứng mục tiêu, yêu cầu của hoạt động đề ra và cùng với các môn học, góp phần đạt mục tiêu chung của Chương trình giáo dục, hướng đến hình thành phẩm chất và năng lực cho người học. Chương trình Hoạt động trải nghiệm 2018 cấp Tiểu học đã chỉ rõ mục tiêu, yêu cầu cần đạt và định hướng những nội dung giáo dục cốt lõi nhằm đạt được mục tiêu, yêu cầu cần đạt đó, hình thành phẩm

chất và năng lực cho học sinh. Tuy nhiên, Chương trình Giáo dục phổ thông 2018 đã quy định rõ: “Dựa trên nội dung và yêu cầu cần đạt của Chương trình Giáo dục phổ thông, các trường xây dựng kế hoạch giáo dục riêng cho trường mình một cách linh hoạt, mềm dẻo, phù hợp với điều kiện và hoàn cảnh cụ thể của địa phương, bảo đảm mục tiêu và chất lượng giáo dục” [1]. Vì vậy, nhà trường và các giáo viên tiểu học phải thực hiện phát triển Chương trình giáo dục nhà trường thường xuyên, trong đó có phát triển Chương trình Hoạt động trải nghiệm 2018. Các nhà trường và giáo viên tiểu học tiến hành đánh giá, điều chỉnh những nội dung giáo dục cốt lõi được quy định trong Chương trình theo hướng vừa đạt được mục tiêu, yêu cầu cần đạt quy định trong Chương trình, vừa phù hợp với điều kiện thực tiễn, đảm bảo việc thực hiện Chương trình đạt kết quả tốt nhất.

Trên thực tế, ở nhiều trường tiểu học, giáo viên vẫn gặp khó khăn khi triển khai thực hiện Chương trình Hoạt động trải nghiệm 2018. Nguyên nhân do: Thứ nhất, hoạt động trải nghiệm lần đầu tiên được triển khai thực hiện nhằm hình thành phẩm chất, năng lực của học sinh; Thứ hai, Chương trình có độ mở rộng và tính linh hoạt cao, đặc biệt về nội dung giáo dục. Hai nguyên nhân trên cùng với thói quen sẵn có của giáo viên tiểu học là tổ chức theo kế hoạch giáo dục sẵn có của nhà trường đã làm cho nhiều giáo viên cho đến nay vẫn bám chặt, tuân thủ tuyệt đối các hoạt động trong sách giáo khoa Hoạt động trải nghiệm mà lớp mình, trường mình sử dụng. Không nhiều giáo viên tiểu học “dám” thay đổi, điều chỉnh nội dung giáo dục được cụ thể hoá thành các hoạt động trong sách giáo khoa để phù hợp với điều kiện, hoàn cảnh thực tiễn của mình. Để giúp giáo viên tiểu học khắc phục những khó khăn trên, bài viết giới thiệu quy trình phát triển nội dung giáo dục trong Chương trình Hoạt động trải nghiệm 2018 giúp giáo viên triển khai thuận lợi và hiệu quả Hoạt động trải nghiệm cho học sinh trong trường tiểu học.

Mặc dù Hoạt động trải nghiệm mới được đề cập trong Chương trình Giáo dục phổ thông 2018 nhưng cho đến nay cũng đã thu hút nhiều nhà khoa học quan tâm nghiên cứu như Nguyễn Minh Nguyệt [2], Phạm Sỹ Nam [3], Nguyễn Mậu Đức, Nguyễn Thị Nguyệt [4], Nguyễn Văn Hạnh [5], Phó Đức Hòa [6]... Tuy nhiên, chưa có nhiều những nghiên cứu về phát triển nội dung giáo dục, đặc biệt là đề xuất quy trình phát triển nội dung giáo dục trong Chương trình Hoạt động trải nghiệm 2018 cấp Tiểu học.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Cơ sở khoa học của việc phát triển nội dung giáo dục trong Chương trình Hoạt động trải nghiệm 2018 cấp Tiểu học

2.1.1. Phát triển Chương trình giáo dục nhà trường

Chương trình giáo dục là một bản kế hoạch trình bày một cách có hệ thống toàn bộ hoạt động giáo dục của một cơ sở giáo dục, trong một thời gian xác định. Chương trình bao gồm các thành tố mục tiêu, yêu cầu cần đạt, nội dung giáo dục, phương pháp và hình thức tổ chức hoạt động giáo dục. Chương trình giáo dục nhà trường là kế hoạch giáo dục ở nhà trường, trong đó cụ thể hóa nội dung và cách thức triển khai Chương trình chung (Chương trình quốc gia) phù hợp với thực tiễn của địa phương, của nhà trường trên cơ sở đảm bảo yêu cầu chung của chương trình quốc gia; cụ thể hóa những hướng dẫn Chương trình của địa phương; xác định nội dung, cách thức, kế hoạch thực hiện, phản ánh đặc trưng và phù hợp với thực tiễn nhà trường, những yêu cầu, thành tựu hiện đại (về khoa học giáo dục, công nghệ,...) nhằm đáp ứng yêu cầu phát triển các phẩm chất, năng lực của người học, thực hiện có hiệu quả mục tiêu giáo dục [7].

Chương trình Giáo dục phổ thông tổng thể (2018) đã chỉ rõ: Phát triển Chương trình Giáo dục phổ thông là hoạt động thường xuyên, bao gồm các khâu đánh giá, sửa đổi, bổ sung hoàn thiện Chương trình trong quá trình thực hiện [1]. Do đó, có thể nói, phát triển Chương trình giáo dục nhà trường là một hoạt động thường xuyên diễn ra trong nhà trường, là quá trình đánh giá, điều chỉnh có khoa học và hệ thống hướng đến mục tiêu phù hợp và cải tiến; do cán bộ quản lý, giáo viên nhà trường thực hiện với sự tham gia tư vấn, hướng dẫn của cơ quan quản lý giáo dục địa phương (Sở, Phòng Giáo dục), sự góp ý của các đối tượng liên quan (cha mẹ học sinh, học sinh, cộng đồng địa phương, chuyên gia giáo dục...).

2.1.2. Phát triển Chương trình Hoạt động trải nghiệm 2018 cấp Tiểu học

Ở cấp Tiểu học, hoạt động trải nghiệm tập trung hình thành cho học sinh thói quen tích cực trong cuộc sống hằng ngày, chăm chỉ lao động; thực hiện trách nhiệm của người học sinh ở nhà, ở trường và địa phương; biết tự đánh giá và tự điều chỉnh bản thân; hình thành những hành vi giao tiếp, ứng xử có văn hoá; có ý thức hợp tác nhóm và hình thành được năng lực giải quyết vấn đề. Vì thế, nội dung giáo dục trong Chương trình Hoạt động trải nghiệm 2018 cấp Tiểu học tập trung vào các hoạt động khám phá bản

thân, hoạt động rèn luyện bản thân, hoạt động phát triển quan hệ với bạn bè, thầy cô và người thân trong gia đình. Các hoạt động xã hội và tìm hiểu một số nghề nghiệp gần gũi với học sinh cũng được tổ chức thực hiện với nội dung, hình thức phù hợp với lứa tuổi [8].

Một trong những đặc trưng nổi bật của Chương trình Hoạt động trải nghiệm 2018 cấp Tiểu học đó là Chương trình bảo đảm tính mở, linh hoạt. Chương trình chỉ đưa ra những định hướng về nội dung và các yêu cầu cần đạt về năng lực và phẩm chất thông qua việc thực hiện từng mạch nội dung giáo dục. Vì vậy, khi thực hiện phát triển Chương trình Hoạt động trải nghiệm 2018, “Các cơ sở giáo dục và giáo viên hoàn toàn có thể chủ động xây dựng nội dung chi tiết, kế hoạch hoạt động, phương thức, không gian, thời gian hoạt động phù hợp với hoàn cảnh và điều kiện của nhà trường, của đội ngũ, của học sinh” trên nguyên tắc bảo đảm mục tiêu giáo dục và các yêu cầu cần đạt về phẩm chất, năng lực đối với mỗi lớp học, cấp học [8]. Chương trình giáo dục của nhà trường, Chương trình giáo dục địa phương liên quan đều có thể tích hợp, lồng ghép trong Hoạt động trải nghiệm.

2.1.3. Phát triển nội dung giáo dục trong Chương trình Hoạt động trải nghiệm 2018 cấp Tiểu học

Phát triển nội dung giáo dục trong Chương trình Hoạt động trải nghiệm 2018 cấp Tiểu học là một là hoạt động thường xuyên diễn ra trong nhà trường tiểu học; là quá trình cán bộ quản lý, giáo viên đánh giá, điều chỉnh nội dung giáo dục cốt lõi được quy định trong Chương trình, hướng đến đạt được mục tiêu giáo dục và phù hợp với điều kiện thực tiễn của địa phương, của nhà trường.

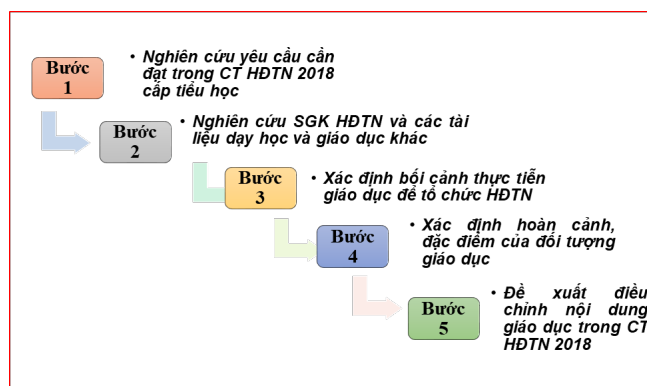
Trong Chương trình Hoạt động trải nghiệm 2018, nội dung giáo dục cốt lõi được xây dựng bao gồm bốn mạch với các tỉ lệ của từng mạch dành cho cấp Tiểu học như sau: Hoạt động hướng vào bản thân - 60%, hoạt động hướng đến xã hội - 20%, hoạt động hướng đến tự nhiên - 20%, hoạt động định hướng nghề nghiệp - 10%. Ở mỗi mạch nội dung đều quy định những yêu cầu cần đạt - chỉ số hành vi của những phẩm chất cơ bản, năng lực chung, năng lực đặc thù cần hình thành ở học sinh tiểu học khi tham gia Hoạt động trải nghiệm. Những nội dung trải nghiệm, những kĩ năng, thói quen cần hình thành ở học sinh tiểu học chưa tường minh, bị “ẩn” sau những yêu cầu cần đạt sau đó sẽ được cụ thể hoá ở các hoạt động trong sách giáo khoa Hoạt động trải nghiệm. Vì vậy, khi phát triển nội dung giáo dục trong Chương trình Hoạt động trải nghiệm 2018 cấp Tiểu học, cán bộ quản lý và các giáo viên rất cần thiết phải nghiên cứu kĩ mục tiêu, yêu cầu cần đạt của

Chương trình cũng như sách giáo khoa và các tài liệu học tập khác để điều chỉnh, bổ sung những nội dung giáo dục cụ thể phù hợp với tình hình thực tiễn.

Chương trình Hoạt động trải nghiệm 2018 có độ mở khá lớn, đặc biệt về nội dung trải nghiệm. Các nội dung về giáo dục chính trị, giáo dục văn hoá truyền thống các hoạt động Đội Thiếu niên Tiền phong Hồ Chí Minh... đều được tích hợp, lồng ghép trong Chương trình Hoạt động trải nghiệm 2018 cấp Tiểu học. Ngoài ra, Chương trình chỉ quy định tổng thời lượng cho mỗi lớp là 105 tiết. Do đó, nhà trường và các giáo viên tiểu học cần thiết phải xác định rõ đặc điểm tình hình của địa phương, của nhà trường; mục tiêu, nhiệm vụ của năm học và đối tượng học sinh để đề xuất điều chỉnh, bổ sung những nội dung giáo dục và xây dựng kế hoạch Hoạt động trải nghiệm phù hợp.

2.2. Quy trình phát triển nội dung giáo dục trong Chương trình Hoạt động trải nghiệm 2018 cấp Tiểu học

Sự phân tích ở trên đã cho thấy, để phát triển nội dung giáo dục trong Chương trình Hoạt động trải nghiệm 2018, giáo viên tiểu học cần phải thực hiện theo quy trình 05 bước như sau (xem Sơ đồ 1):

Sơ đồ 1: Quy trình phát triển nội dung giáo dục trong Chương trình Hoạt động trải nghiệm 2018 cấp Tiểu học

Bước 1: Nghiên cứu yêu cầu cần đạt trong Chương trình Hoạt động trải nghiệm 2018 cấp Tiểu học.

Khi tiến hành phát triển nội dung giáo dục trong Chương trình Hoạt động trải nghiệm 2018, giáo viên tiểu học phải nghiên cứu kĩ yêu cầu cần đạt trong Chương trình bởi yêu cầu cần đạt chính là cụ thể hoá mục tiêu và nội dung giáo dục ở từng lớp của cấp học. Dù phát triển nội dung giáo dục như thế nào thì đích cuối cùng vẫn phải đạt được mục tiêu giáo dục. Vì vậy, nghiên cứu yêu cầu cần đạt trong chương trình sẽ giúp giáo viên dễ dàng xác định mục tiêu, yêu cầu cần đạt; từ đó lựa chọn nội dung giáo dục phù hợp trong tổ chức hoạt động trải nghiệm cho học

sinh tiểu học. Khi nghiên cứu yêu cầu cần đạt trong Chương trình Hoạt động trải nghiệm 2018, giáo viên nên tập trung nghiên cứu yêu cầu cần đạt của lớp mình phụ trách theo các mạch nội dung: Hướng vào bản thân, hướng đến xã hội, hướng đến tự nhiên và hướng nghiệp. Giáo viên nên xem xét yêu cầu cần đạt trong mối quan hệ đồng tâm theo từng mạch nội dung ở các lớp khác nhau của cấp học. Việc làm này giúp giáo viên tiểu học xác định đúng yêu cầu cần đạt và lựa chọn nội dung giáo dục phù hợp với đối tượng học sinh lớp mình phụ trách.

Bước 2: Nghiên cứu sách giáo khoa Hoạt động trải nghiệm và các tài liệu dạy học và giáo dục khác.

Khi tiến hành phát triển nội dung giáo dục trong Chương trình Hoạt động trải nghiệm 2018, giáo viên tiểu học cần nghiên cứu kĩ sách giáo khoa Hoạt động trải nghiệm bởi các tác giả viết sách giáo khoa Hoạt động trải nghiệm đã hiện thực hóa Chương trình Hoạt động trải nghiệm 2018 thông qua các chủ đề, nội dung giáo dục cụ thể. Đây là gợi ý vô cùng hữu ích, cần thiết để các nhà trường, các giáo viên phát triển nội dung giáo dục trong Chương trình Hoạt động trải nghiệm 2018 một cách linh hoạt, mềm dẻo, phù hợp hoàn cảnh thực tiễn. Giáo viên tiểu học nghiên cứu sách giáo khoa Hoạt động trải nghiệm sử dụng tại nhà trường, các sách giáo khoa Hoạt động trải nghiệm khác và các sách giáo khoa của các môn học có trong danh mục được Bộ Giáo dục và Đào tạo phê duyệt. Những vấn đề giáo viên nên nghiên cứu cụ thể như: Nghiên cứu mục tiêu các chủ đề hoạt động, nội dung và thời lượng thực hiện được thiết kế trong sách giáo khoa; các ngữ liệu kênh hình, kênh chữ; các học liệu bổ trợ kèm theo... từ đó xác định các nội dung giáo dục, các hoạt động cụ thể có thể điều chỉnh, bổ sung trong quá trình tổ chức Hoạt động trải nghiệm cho phù hợp với thực tiễn mà vẫn đạt được mục tiêu, yêu cầu cần đạt của mỗi chủ đề.

Bước 3: Xác định bối cảnh thực tiễn giáo dục để tổ chức Hoạt động trải nghiệm.

Sau khi nghiên cứu chương trình, sách giáo khoa và các tài liệu học tập, giáo viên cần xác định được chính xác bối cảnh thực tiễn để lựa chọn, phát triển nội dung giáo dục trong tổ chức Hoạt động trải nghiệm cho học sinh tiểu học sao cho vừa đạt được yêu cầu cần đạt, vừa phù hợp với thực tiễn. Bối cảnh thực tiễn mà giáo viên tiểu học cần xác định đầu tiên là đặc điểm tình hình của nhà trường, thông qua việc tìm hiểu kế hoạch năm học, kế hoạch thực hiện chương trình môn học và hoạt động giáo dục của nhà trường; hướng dẫn thực hiện nhiệm vụ năm học ... của các cấp có thẩm quyền. Tiếp theo, ở cấp Tiểu học, nội dung giáo dục địa phương không có

thời lượng riêng, được tích hợp chủ yếu trong Hoạt động trải nghiệm, vì thế giáo viên tiểu học cũng cần nghiên cứu để lựa chọn nội dung giáo dục địa phương phù hợp với điều kiện của nhà trường để đưa vào Kế hoạch Hoạt động trải nghiệm. Một trong những đặc trưng của Hoạt động trải nghiệm là có sự tham gia phối hợp của nhiều lực lượng giáo dục cả trong nhà trường như Ban Giám hiệu, giáo viên chủ nhiệm, giáo viên bộ môn, Tổng phụ trách và ngoài nhà trường như cha mẹ học sinh, chính quyền địa phương, các tổ chức Hội ở địa phương, các cá nhân tiêu biểu ở địa phương,... Mỗi lực lượng có những tiềm năng và thế mạnh riêng. Tùy từng nội dung và tính chất của mỗi hoạt động mà huy động sự tham gia của những lực lượng đó: Trực tiếp hay gián tiếp; ủng hộ về chuyên môn hay đóng góp về kinh phí, cơ sở vật chất. Việc này cũng đảm bảo sự kết nối giữa nhà trường, gia đình và xã hội. Vì thế, khi phát triển nội dung giáo dục, xây dựng Kế hoạch Hoạt động trải nghiệm cũng cần tính đến khả năng và điều kiện tham gia của các nguồn lực, đặc biệt là nguồn lực ngoài nhà trường.

Bước 4: Xác định đặc điểm của đối tượng giáo dục.

Khi tiến hành phát triển nội dung giáo dục trong Chương trình Hoạt động trải nghiệm 2018, giáo viên tiểu học cũng cần tìm hiểu về đặc điểm đối tượng học sinh của trường, của lớp mình. Những nội dung tìm hiểu bao gồm các đặc điểm chung về tâm sinh lí lứa tuổi học sinh, về đặc điểm vùng miền, về đặc điểm hoàn cảnh gia đình của học sinh; đặc điểm tâm sinh lí, sở trường, điểm mạnh, điểm hạn chế của học sinh... để lập điều chỉnh các nội dung giáo dục sao cho phù hợp với đối tượng học sinh của trường và của lớp.

Bước 5: Thực hiện điều chỉnh, bổ sung nội dung giáo dục trong Chương trình Hoạt động trải nghiệm 2018.

Cán bộ quản lí và giáo viên tiểu học kết nối việc nghiên cứu Chương trình, sách giáo khoa và các tài liệu học tập với việc xác định bối cảnh thực tiễn và đặc điểm của đối tượng giáo dục để đề xuất những điều chỉnh, bổ sung nội dung giáo dục cụ thể; đảm bảo đạt được yêu cầu cần đạt trong Chương trình cũng như phù hợp với thực tiễn.

2.3. Những lưu ý khi thực hiện quy trình phát triển nội dung giáo dục trong Chương trình Hoạt động trải nghiệm 2018

Việc phát triển nội dung giáo dục trong Chương trình Hoạt động trải nghiệm 2018 cần đảm bảo nguyên tắc sau:

Đảm bảo phát huy vai trò từng cá nhân giáo viên tiểu học: Việc phát triển nội dung giáo dục trong Chương

trình Hoạt động trải nghiệm 2018 cũng như xây dựng kế hoạch giáo dục của nhà trường tiểu học không nên chỉ tập trung vào vài cá nhân chủ chốt mà cần có sự tham gia của tất cả giáo viên tiểu học trong nhà trường. Điều này giúp phát huy được khả năng cũng như tính tích cực, chủ động, tự giác của giáo viên trong phát triển nội dung giáo dục và tổ chức hoạt động trải nghiệm cho học sinh tiểu học.

Đảm bảo sự tương tác, hợp tác giữa các thành viên trong tổ khối chuyên môn: Bên cạnh việc phát huy tính chủ động của mỗi giáo viên, khi phát triển nội dung giáo dục trong chương trình cũng như xây dựng kế hoạch giáo dục chung của tổ khối chuyên môn và của nhà trường, cần thiết phải có sự tương tác, hợp tác giữa các thành viên trong tổ để tạo sự thống nhất, từ đó tổ chức hoạt động trải nghiệm có hiệu quả cho học sinh tiểu học.

Đảm bảo tính liên thông, thống nhất với Kế hoạch tổ chức dạy học các môn học: Kế hoạch năm học của nhà trường bao gồm kế hoạch tổ chức dạy học các môn học, tổ chức các hoạt động giáo dục và các hoạt động khác. Vì thế, khi xây dựng kế hoạch tổ chức các hoạt động giáo dục nói chung và phát triển nội dung giáo dục trong Chương trình Hoạt động trải nghiệm 2018 nói riêng, cần thiết phải đảm bảo có sự thống nhất với kế hoạch chung của nhà trường, nhất là kế hoạch tổ chức dạy học các môn học, tránh trùng lặp, chồng chéo về nội dung giáo dục, về thời gian, về địa điểm tổ chức,...

- Việc phát triển nội dung giáo dục trong Chương trình Hoạt động trải nghiệm 2018 thực hiện theo hai mức độ cá nhân giáo viên và tổ chuyên môn như sau:

- Tổ chuyên môn phân công giáo viên, theo quy trình trên, xây dựng dự thảo Kế hoạch Hoạt động trải nghiệm của tổ trong đó có những đề xuất điều chỉnh, bổ sung nội dung giáo dục phù hợp.

- Mỗi giáo viên tự xây dựng dự thảo Kế hoạch Hoạt động trải nghiệm của tổ theo đúng yêu cầu và sự phân công.

- Tổ chuyên môn thảo luận, xác định những chủ đề và nội dung cần điều chỉnh, bổ sung; sau đó tổng hợp thành Kế hoạch Hoạt động trải nghiệm của tổ, trình Hiệu trưởng phê duyệt.

- Giáo viên tiểu học căn cứ vào Kế hoạch của tổ chuyên môn và đặc điểm, hoàn cảnh của đối tượng học sinh lớp mình phụ trách lập kế hoạch Hoạt động trải nghiệm cho lớp của mình sao cho vừa đạt được yêu cầu cần đạt, vừa phù hợp điều kiện thực tiễn.

- Tổ chuyên môn hướng dẫn giáo viên, giám sát, kiểm tra và đánh giá việc thực hiện điều chỉnh, bổ sung nội dung giáo dục của giáo viên trong tổ.

2.4. Minh họa quy trình phát triển nội dung giáo dục trong Chương trình Hoạt động trải nghiệm 2018 cấp Tiểu học

Bài viết minh họa quy trình phát triển nội dung giáo dục trong Chương trình Hoạt động trải nghiệm 2018 cấp Tiểu học qua việc thực hiện phát triển nội dung giáo dục ở Chủ đề 1 - Khám phá bản thân, Sách giáo khoa Hoạt động trải nghiệm Lớp 2, Bộ sách Kết nối tri thức với cuộc sống.

Bước 1: Giáo viên tập trung tìm hiểu các yêu cầu cần đạt của Chương Hoạt động trải nghiệm 2018, lớp 2, mạch nội dung hướng vào bản thân; xem xét mối quan hệ của những yêu cầu cần đạt này với các yêu cầu cần đạt cùng mạch nội dung ở các lớp 1, 3,4,5.

Bước 2: Giáo viên nghiên cứu sách giáo khoa Hoạt động trải nghiệm lớp 2, Bộ sách Kết nối tri thức với cuộc sống mà lớp mình sử dụng; nghiên cứu các sách giáo khoa Hoạt động trải nghiệm lớp 2 và các tài liệu học tập khác để xác định các vấn đề cụ thể sau:

- Xác định các yêu cầu cần đạt của chương trình được thể hiện qua mục tiêu của chủ đề, đó là: Học sinh nhận biết được hình ảnh thân thiện của bản thân; Học sinh thể hiện được sự khéo léo, cẩn thận của bản thân qua các sản phẩm tự làm; Học sinh thể hiện được sự vui vẻ, thân thiện với mọi người xung quanh; Chủ đề này góp phần hình thành và phát triển cho học sinh: Năng lực tự nhận thức bản thân thông qua việc xác định được một số đặc điểm trên cơ thể, biết được điều mình làm tốt; năng lực thích ứng với cuộc sống thông qua việc thể hiện hình ảnh của bản thân với những người xung quanh; phẩm chất nhân ái thể hiện qua việc tôn trọng mọi người; phẩm chất yêu nước qua sự hào về các làng nghề truyền thống của địa phương.

- Xác định các loại hình và các nội dung giáo dục thông qua từng loại hình:

Sinh hoạt dưới cờ: Tham gia xem tiết mục biểu diễn và nhận xét về những cử chỉ hài hước, vui nhộn của mọi người; Tham dự phát động phong trào “Khéo tay hay làm”; Tìm hiểu về nghề thủ công của địa phương...

Sinh hoạt lớp: Triển lãm tranh, ảnh vui Tết Trung thu; Nhận và trao niềm vui cho người khác, kể được các sắc thái khác nhau của nụ cười trong cuộc sống; Trang trí tranh bằng các vật liệu có sẵn; Vui Tết Trung thu...

Hoạt động giáo dục theo chủ đề: Giới thiệu về hình ảnh thân thiện, vui vẻ của bản thân; Tìm hiểu các tình huống thể hiện nụ cười thân thiện; Sắm vai thể hiện các hành động thân thiện (chúc mừng, chào hỏi...);

Tham gia hoạt động “Khéo tay hay làm” như: Làm tranh từ lá khô, khâu dây giày...; Rèn luyện thói quen cẩn thận, thể hiện sự khéo léo khi làm việc; Tìm hiểu về ngày Tết Trung Thu; Thực hành làm đèn lồng, đồ chơi Trung thu...[9].

Bước 3: Giáo viên xác định bối cảnh thực tiễn tổ chức Hoạt động trải nghiệm của chủ đề này với các vấn đề cụ thể sau:

- Nghiên cứu đặc điểm, tình hình của nhà trường, nhiệm vụ năm học theo hướng dẫn của các cấp quản lí... để xác định nội dung giáo dục, các hoạt động trải nghiệm có thể tổ chức. Ví dụ, điều kiện của nhà trường cho phép có thể tổ chức hoạt động Tìm hiểu về nghề thủ công ở địa phương như thế nào: Cho học sinh đi trải nghiệm tại làng nghề, mời nghệ nhân làng nghề đến trường để giới thiệu hay tìm hiểu qua video giới thiệu về làng nghề...

- Xác định các nội dung giáo dục địa phương có thể lồng ghép vào chủ đề như: Giới thiệu về nghề truyền thống của địa phương: Làm chè lam, bánh gai...; các hoạt động vui Tết Trung thu đặc trưng của địa phương; cách chào hỏi, sự thân thiện của người dân địa phương.

- Xác định nguồn lực có thể tham gia vào tổ chức Hoạt động trải nghiệm của chủ đề. Ví dụ như nghệ nhân tham gia vào hoạt động giới thiệu nghề truyền thống; cha mẹ học sinh có thể tham gia vào tổ chức Vui Tết Trung thu cho học sinh, ...

Bước 4: Giáo viên xác định đặc điểm và hoàn cảnh của đối tượng học sinh của trường, lớp để xác định nội dung và quy mô tổ chức các hoạt động trải

nghiệm phù hợp. Ví dụ: Tùy đặc điểm và hoàn cảnh của đối tượng học sinh của từng lớp để xác định: Tổ chức Vui Tết Trung thu cho học sinh qua các hoạt động như: Học sinh làm mật nà, đèn lồng, học sinh bày mâm ngũ quả...; các hoạt động đó học sinh tự làm hay có sự tham gia, giúp đỡ của cha mẹ học sinh....

Bước 5: Giáo viên tiểu học kết nối việc nghiên cứu chủ đề *Khám phá bản thân, Lớp 2, Bộ sách Kết nối tri thức với cuộc sống* với bối cảnh tổ chức ở thực tiễn để đề xuất điều chỉnh ở nội dung giáo dục trong chủ đề sao cho khi thực hiện sẽ vừa đạt được yêu cầu cần đạt, vừa phù hợp với bối cảnh và điều kiện triển khai ở thực tiễn.

3. Kết luận

Để đạt được mục tiêu giáo dục, đáp ứng tính mở và linh hoạt của Chương trình Hoạt động trải nghiệm 2018, các nhà trường tiểu học cần phải thực hiện thường xuyên và bài bản việc phát triển nội dung giáo dục trong chương trình. Quy trình phát triển nội dung giáo dục trong Chương trình Hoạt động trải nghiệm 2018 mà bài viết giới thiệu sẽ giúp giáo viên tiểu học thuận lợi triển khai thực hiện việc phát triển đó. Cán bộ quản lí và giáo viên trong trường tiểu học cần phải nhận thức đầy đủ, rõ ràng về quy trình; thực hiện phát triển nội dung giáo dục thường xuyên và tuân thủ thực hiện theo quy trình. Ngoài ra, giám sát, kiểm tra, đánh giá thực hiện phát triển nội dung giáo dục trong Chương trình Hoạt động trải nghiệm 2018 cũng như động viên, khuyến khích của các nhà trường cũng sẽ là những điều kiện để việc thực hiện chương trình có kết quả.

Tài liệu tham khảo

- [1] Bộ Giáo dục và Đào tạo, (2018), *Chương trình Giáo dục phổ thông - Chương trình tổng thể*.
- [2] Nguyễn Minh Nguyệt, (2012), *Giáo dục trải nghiệm di sản ở nhà trường phổ thông - Hướng tiếp cận mới trong giáo dục truyền thống*, Tạp chí Giáo dục, số 297, tr.28-30.
- [3] Phạm Sỹ Nam, (2012), *Tổ chức hoạt động học tập trải nghiệm của học sinh - Khâu then chốt trong tiến trình vận dụng lí thuyết kiến tạo vào dạy học ở trường phổ thông*, Tạp chí Khoa học Giáo dục, số 78, tr.14-17.
- [4] Nguyễn Minh Đức - Nguyễn Thị Nguyệt, (2017). *Xây dựng và tổ chức các hoạt động trải nghiệm trong Chương trình giáo dục phổ thông mới*. Tạp chí Khoa học Giáo dục Việt Nam, số 146, tr.63 - 67.
- [5] Nguyễn Văn Hạnh, (2017), *Học tập trải nghiệm: Một số lí thuyết học tập đóng vai trò trung tâm trong đào tạo theo năng lực*, Tạp chí Khoa học, Trường Đại học Sư phạm Thành phố Hồ Chí Minh, tập 14, số 1, tr.179 - 187.
- [6] Phó Đức Hòa - Vũ Thị Lan Anh, (2024), *Tổ chức hoạt động trải nghiệm ở tiểu học*, NXB Đại học Sư phạm, Hà Nội.
- [7] Lương Việt Thái, (2017), *Một số vấn đề về phát triển chương trình giáo dục nhà trường*, Tạp chí Khoa học Giáo dục Việt Nam, số 138, tr.12 -15.
- [8] Bộ Giáo dục và Đào tạo, (2018), *Chương trình Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp*.
- [9] Lưu Thu Thủy - Bùi Sỹ Tụng (đồng Tổng Chủ biên), *Sách giáo khoa Hoạt động trải nghiệm 2*, Bộ sách Kết nối tri thức với cuộc sống.